

Rezoluția Mesei rotunde
cu genericul „ANTREPRENORIATUL – OPORTUNITATE REALĂ
PENTRU GENERAȚIILE VIITOARE”

La data de **24 septembrie 2019** Secția „Cercetări în antreprenariat” a Institutului Național de Cercetări Economice (INCE) a organizat **Masa rotundă cu genericul „Antreprenoriatul – oportunitate reală pentru generațiile viitoare”**. În cadrul acestui eveniment au fost puse în discuție rezultatele cercetărilor, desfășurate de către INCE în a.2019 în cadrul proiectului instituțional: *“Îmbunătățirea posibilităților de implicare a tinerilor în activitățile antreprenoriale în Republica Moldova”*. Cercetarea s-a axat pe analiza experienței privind educația antreprenorială, precum și formarea abilităților și competențelor antreprenoriale ale tinerilor în cadrul instituțiilor de învățământ (la diferite niveluri).

Rezultatele și concluziile cercetării se bazează pe chestionarea tinerilor – studenți, masteranzi și doctoranzi ai instituțiilor de învățământ superior și elevi ai instituțiilor de învățământ profesional tehnic, care au studiat disciplina cu privire la bazele antreprenoriatului.

La eveniment au participat reprezentanți ai mediului academic, ai autorităților publice centrale și locale, comunității de afaceri, societății civile, presei.

Participanții Mesei Rotunde au formulat următoarele concluzii și propuneri principale:

1. Cu referire la structura și conținutul cursului:

- Marea majoritate a subiectelor abordate în cadrul cursului sunt, potrivit respondenților, interesante. Cele mai utile subiecte se referă la (a) reflectarea, inițierea și înființarea întreprinderii și (b) organizarea activităților curente ale întreprinderii. Concomitent, subiectele legate de cultura antreprenorială, investiții, inovații și cooperarea întreprinderilor sunt subestimate de studenți. Acestea ar trebui promovate mai activ, deoarece inovația, investițiile și cooperarea întreprinderilor sunt în prezent principalii factori ai competitivității întreprinderilor. Iar fără creșterea culturii antreprenoriale, dezvoltarea unor afaceri de succes în prezent cu greu de este posibilă.
- Rezultatele chestionării au arătat, că disciplina cu privire la antreprenariat nu are o orientare suficient de practică: aproximativ 1/3 dintre respondenți nu au studiat legislația și documentele practice ale întreprinderilor. Este necesar ca în cadrul sesiunilor de clasă nu numai să se analizeze în detaliu legislația țării și materialele, utilizate la nivelul agenților economici, ci și, în general, este important să se atragă atenția studenților/elevilor asupra necesității respectării legilor în afaceri și în viață (în prezent, tema *cultura antreprenorială* are cea mai mică prioritate în structura cursului). Este necesar de a asigura accesul online simplu și gratuit la legislația actuală a Republicii Moldova, ceea ce în prezent lipsește: pagina web www.justice nu mai este actualizată, iar căutarea pe pagina www.legis.md este prea dificilă și incomodă.
- O atenție insuficientă în procesul educației este acordată problemelor, legate de utilizarea tehnologiilor informatice moderne în afaceri. Această concluzie se referă, inclusiv la acele tehnologii, care sunt necesare zilnic în activitățile curente ale oricărei afaceri: crearea de pagini web, vânzări electronice, utilizarea rețelelor sociale pentru a promova o afacere. Este important ca în cadrul sesiunilor de clasă să se pună accent pe faptul, că în prezent utilizarea tehnologiilor informatice moderne în afaceri nu este doar utilă, ci și necesară, permițând de a crește numărul de clienți sau de a găsi parteneri noi.

2. Cu referire la metodele de predare a disciplinei

- Specificul cursului necesită utilizarea anumitor metode de predare. Potrivit rezultatelor chestionării relativ mai frecvent ca fiind interesante au fost menționate metodele care: (a) se bazează pe o combinație de probleme teoretice și practice (elaborarea unui plan de afaceri; analiza situației în cadrul unei afaceri concrete), precum și (b) motivează activitatea studenților, cooperarea dintre studenți și profesori (lecția interactivă, discuție liberă pe o anumită temă, lucru în echipă). Este necesar de a utiliza mai activ metodele de mai sus, mai ales, că disciplina cu privire la antreprenariat permite de a examina foarte concret și practic problemele analizate. Spre exemplu, în cadrul instituțiilor de învățământ profesional tehnic (ÎPT) cursul se încheie cu un document practic: elaborarea și prezentarea propriului plan de afaceri.
- Educația tinerilor în prezent implică utilizarea activă a mijloacelor tehnice. Potrivit rezultatelor chestionării, mijloacele tehnice și tehnologiile moderne nu au fost utilizate suficient în procesul educației: mai puțin de 50% dintre respondenți au utilizat PC, doar 20% - programe (softuri) speciale; 11% - nu au utilizat nici un fel de mijloace tehnice. Este foarte important de a utiliza în procesul predării disciplinei cu privire la antreprenariat mijloace tehnice, ceea ce este legat nu doar de specificul tinerilor, ci și ține de specificul cursului. Este necesar, de asemenea, de a răspândi mai pe larg cursurile online și cursurile hibride (combinarea întâlnirilor față în față + lucrul prin Skype, Zoom etc.). Totodată, acest lucru necesită organizarea unei instruirii speciale pentru profesori în scopul introducerii cursurilor online și hibride.

3. Cu referire la studierea disciplinei în cadrul diferitor niveluri ale sistemului de învățământ

- Au fost identificate diferențe în răspunsurile respondenților, care studiază disciplina cu privire la antreprenariat la diferite niveluri ale sistemului de învățământ. Destul de important este de a introduce disciplina cu privire la antreprenariat în cadrul doctoranturii. Aceasta este o posibilitate de a învăța tinerii cercetători să se gândească la comercializarea rezultatelor cercetării. Concomitent, aceasta este o cale de implementare a rezultatelor științifice în afaceri. În cadrul instituțiilor de învățământ profesional tehnic este rațional de a face disciplina și mai practică. Pentru creșterea nivelului de predare în cadrul acestor instituții are sens de a dezvolta cooperarea dintre ÎPT și universități, asigurând un fel de mentorat între profesorii din cadrul diferitor niveluri ale sistemului de învățământ.

4. Cu referire la aspectul de gen existent în procesul educației antreprenoriale

- În rezultatul chestionării au fost identificate unele diferențe de gen, spre exemplu: respondenții băieți relativ mai frecvent decât fetele, planifică să dezvolte o afacere cu angajarea personalului (44,3% comparativ cu 32,3%). Respectiv, băieții relativ mai frecvent, decât fetele, consideră, că disciplina analizată este utilă pentru dezvoltarea unei afaceri și asigurarea activității pe cont propriu (41,7% comparativ cu 31,9%). Fetele, care planifică să înființeze o afacere mai mult decât băieții simt nevoia de finanțare. Având în vedere contextul general (ponderea femeilor antreprenoare în cadrul IMM-urilor din Moldova este de aproximativ 30%), are sens ca în cadrul sesiunilor de clasă să se pună accent pe importanța implicării femeilor în antreprenariat. În special, este necesar de a explica diferențele antreprenoriatului feminin, care sunt confirmate de date statistice obiective și sunt reflectate în mentalitatea cetățenilor; a sublinia în cadrul sesiunilor de clasă, că diferențele de gen se manifestă mai ales la etapa de reflectare, inițiere și înființare a unei afaceri; a informa studenții despre existența programelor de stat, orientate spre susținerea IMM-urilor, aflate în proprietatea și gestiunea femeilor.

Rezumând rezultatele activității, participanții Mesei Rotunde și-au exprimat opinia, că rezultatele, concluziile și propunerile, discutate în cadrul evenimentului și formulate în cadrul discuțiilor este relevant de a fi transmise Ministerului Educației, Culturii și Cercetării și Ministerului Economiei și Infrastructurii pentru îmbunătățirea educației antreprenoriale și formarea abilităților și competențelor antreprenoriale ale tinerilor în cadrul instituțiilor de învățământ.